

Ten Oorlog revisited

Steven Heene, theaterrecensent van De Morgen, reageert op het *Ten Oorlog*-dossier in *Etcetera* 63

Na het lezen van het vorige *Etcetera*-nummer *Parcours* (maart 1998) wil ik graag een korte reactie kwijt, meer bepaald op enkele bedenkingen die verschenen zijn in verband met de Blauwe Maandag-productie *Ten Oorlog*. Zowel in het redactioneel als in *Kroniek van een onmogelijke weg* van Koen Tachelet werd de benadering door de pers van dit evenement beoordeeld en te oppervlakkig bevonden. (Ik gebruik hierbij nogmaals het woord 'evenement' zoals het ook in Van Dale wordt gedefinieerd: 'gewichtige, merkwaardige, publieke gebeurtenis, op gebied van kunst of sport'. Het woord heeft mijns inziens weinig of niets van doen met een 'non-event', d.w.z. alleen maar spektakel zonder inhoudelijk gewicht, de definitie die Koen Tachelet hanteert blijktens zijn retorische vraag: 'Waarom zouden wij moeten hopen op een evenement in een tijd dat Music Hall en co met gretige vingers elk beschikbaar podium naar zich toehalen?')

Wat mij in dit – overigens op zich erg zinvolle – onderzoek meermaals heeft gestoord, is nota bene de oppervlakkigheid, met nogal wat ongenueanceerde tot gratis verzuchtingen als gevolg: 'Geen krant wou dit hot news missen.' 'Kranten streden om het mogen bijwonen van de repetities en op het alleenrecht op een speciale bijlage.' (*Redactioneel*). 'Er zat iets in de weg. De communicatie over dit "event" was van bij aanvang onzuiver.' 'Een op hol geslagen

mediacircus waarin het theater nog nooit zo in het brandpunt van de belangstelling stond. Alleen om de verkeerde redenen: gebroken rug, gebroken hart, gebroken vertrouwen.' (*Kroniek van een onmogelijke weg*). En passant werd de stekelige maar interessante beschouwing van Frank Albers in *Café des Arts Boeken* wel vermeld, maar dan zonder verdere uitleg, als 'een bladzijde in de cultuurbijlage van *De Morgen*'. Tja. Voor een blad waarvoor nieuws-waarde inderdaad (en gelukkig maar) geen criterium is, dat bovendien tijd en ruimte heeft om een onderwerp uit te spitten door bijvoorbeeld geruchten even op hun waarheidsgehalte te controleren, kan je toch wel stellen dat *Etcetera* hier enkele steekjes heeft laten vallen, waarbij ik alleen enkele feitelijke onwaarheden wil vermelden. Neen, er is niet gestreden tussen kranten om het mogen bijwonen van de *Ten Oorlog*-repetities. Wel is er met verschillende partijen, ook met Blauwe Maandag, meermaals gepraat en gediscussieerd over de delicate want doorgaans weinig opbeurende toenaderingspoging van commercie versus cultuur, met de eventuele redactionele gevolgen vandien. (Misschien een onderwerp voor een volgend *Etcetera*-nummer?) Neen, er is al evenmin gestreden om het alleenrecht op een speciale bijlage. Het idee van *De Morgen* om een algemeen katern over Shakespeare-interpretaties te maken, dateerde van vijf maanden voordien, toen er van geruchten over een

'katernenoorlog' of 'alleenrecht' nog geen sprake was, kon zijn.

Een op hol geslagen mediacircus? Inderdaad heeft *Ten Oorlog* ontzettend veel media-aandacht gekregen, en wat mij betreft veelal terecht. Was het niet de bedoeling van de makers om een publiek aan te spreken dat voordien van Shakespeares koningsdrama's weinig of geen kaas had gegeten? En is men in deze nobele ambitie niet glansrijk geslaagd, ongeacht enkele veeleer stramme akkoorden tijdens een royale symfonie? Om het met de woorden van Luk Van den Dries uit dezelfde *Etcetera* te zeggen: 'Los van de ontstaansgeschiedenis die als een soort razend meta-stuk het creatieproces geschaduwde heeft, kan je alleen maar blij zijn om het publieke leven dat *Ten Oorlog* gekregen heeft. Het zou eerder vanzelfsprekend moeten zijn dat belangrijke premières voorpagina's halen en journaalitem worden. In de nieuwsgaring die opgeslorpt wordt door zich in de camera's manoeuvrende politici of de seksuele hypocrisie rond buitengaate presidenten, is de behandeling van belangrijke cultuurmomenten juist op zijn plaats. Niet als evenement op zich, maar als commentaar.' Waarbij ik voor mezelf alleen nog de bedenking kan maken dat die laatste twee elkaar willens nilkens nodig hebben, wil de impact niet beperkt blijven tot de eerder vernoemde symfonie in een woestijn, of gespeeld voor alleen maar gelijkgestemden.